

**Program wychowawczo – profilaktyczny
Publicznej Szkoły Podstawowej
z OMS w Opocznie**

2023/2024

**Motto szkoły:
„Sport to pasja, nauka to wolność”**

Podstawa prawna:

- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U.2023.900 ze zm.).*

Program wychowawczo-profilaktyczny to kompleksowy zbiór działań o charakterze wychowawczym oraz profilaktycznym. Tworzony jest w oparciu o diagnozę potrzeb oraz problemów występujących w danej społeczności szkolnej i odpowiada na nie. Wszystkie działania w zakresie profilaktyki są dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów i skierowane do nich, ich rodziców, a także nauczycieli. Podstawową funkcją programu wychowawczo-profilaktycznego jest dbałość o ustrukturalizowany proces wychowania i zapobiegania zachowaniom ryzykownym wśród dzieci i młodzieży.

Działalność wychowawczo-profilaktyczna w szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowego stylu życia oraz wspomagania uczniów i wychowanków w ich rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- fizycznej – zdobycie wiedzy i umiejętności, które pozwalają na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych,
- psychicznej – zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego oraz innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia,
- społecznej – kształtowanie postawy otwartej w życiu społecznym.

Diagnoza środowiska szkolnego i sytuacji wychowawczej

Każdego roku w Publicznej Szkole Podstawowej z OMS w Opocznie przeprowadzana jest diagnoza środowiska – jego bieżących potrzeb w zakresie podejmowanych działań wychowawczych i profilaktycznych. Podstawą prowadzonego rozpoznania są:

- spostrzeżenia wychowawcy na temat uczniów, z którymi prowadzi zajęcia lekcyjne i wychowawcze,
- wywiady, analiza dokumentów, obserwacje uczniów, badania socjometryczne, które służą wskazaniu obszarów wymagających szczególnego wsparcia,
- badania ankietowe, skierowane do rodziców oraz uczniów, dotyczące ich oczekiwań w zakresie realizacji treści wychowawczych i profilaktycznych.

Przy opracowaniu zakresu wychowawczego programu uwzględnia się potrzeby uczniów wynikające z:

- pracy nad systemem wartości w oparciu o wybrane przez społeczność szkolną priorytetowe wartości, takie jak: uczciwość, tolerancja, empatia, patriotyzm, szacunek dla siebie i innych, odpowiedzialność, wytrwałość, poczucie własnej wartości, szacunek dla innych ludzi, ciekawość poznawcza, kreatywność, przedsiębiorczość, kultura osobista,
- propozycji działań o charakterze wychowawczym, których autorami są rodzice, uczniowie oraz nauczyciele,

- tradycji i świąt związanych z kalendarzem oraz z czczeniem pamięci patrona szkoły.

W przypadku części profilaktycznej programu jego zakres opiera się na konkretnych potrzebach społeczności szkolnej tj. bezpieczeństwo psychiczne i fizyczne dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym.

Współpraca

Program wychowawczo-profilaktyczny jest realizowany w oparciu o współpracę rodziców, uczniów i nauczycieli, a także wsparcie specjalistów zatrudnionych w lokalnych instytucjach pomocowych. Współpraca z rodzicami jest realizowana poprzez:

- działania włączające rodziców w aktywność społeczności szkolnej, poprzez udział i współorganizację imprez plenerowych, świąt, wycieczek szkolnych,
- udział w organizacji procesu wychowawczego,
- zapoznanie rodziców z: zadaniami i zamierzeniami dydaktyczno-wychowawczymi w danej klasie i szkole, przepisami dotyczącymi zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów, organizacją opieki psychologiczno-pedagogicznej oraz harmonogramem zajęć pozalekcyjnych organizowanych przez szkołę,
- udział rodziców w podejmowaniu decyzji istotnych dla pracy szkoły,
- organizację warsztatów oraz pogadarek na temat problemów wychowawczych,
- indywidualne spotkania z rodzicami, których celem jest podjęcie z nimi współpracy oraz wypracowanie i sposobów wsparcia dzieci wymagających ze względu na specjalne potrzeby edukacyjne, szczególnej troski.

Rodzice:

- zapoznają się z treścią programu wychowawczo-profilaktycznego (wrzesień, pierwsze spotkanie rodziców w bieżącym roku szkolnym), zgłaszają uwagi oraz własne inicjatywy przed jego uchwaleniem,
- wspierają dziecko we wszystkich sferach jego życia, zapewniając mu poczucie bezpieczeństwa fizycznego oraz psychicznego,
- wspierają wychowawców i nauczycieli w podejmowanych przez nich działaniach, służą wiedzą, doświadczeniem i pomocą,
- aktywnie uczestniczą w życiu szkoły, włączając się w organizację uroczystości, wycieczek, imprez,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego, organizując dziecku czas wolny poza szkołą.

Wychowawcy i nauczyciele:

- opracowują i realizują przy współpracy rodziców szkolny program wychowawczo-profilaktyczny, kształcą i wychowują dzieci w duchu tolerancji i patriotyzmu,

- prowadzą dokumentację związaną z procesem wychowania,
- starają się poznać sytuację rodzinną i osobistą ucznia, dążą do rozpoznania potencjału psychospołecznego oraz intelektualnego swoich podopiecznych, dostosowują w praktyce metody, formy pracy oraz wymagania edukacyjne do specyficznych potrzeb ucznia,
- dbają o prawidłową integrację społeczności klasy oraz szkoły,
- wykorzystują potencjał grupy do wspierania jej członków w rozwoju psychospołecznym, promują osiągnięcia klasy i pojedynczych uczniów,
- wspólnie z pedagogiem zabiegają o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
- wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania, inspirują do twórczych poszukiwań, aktywności i samodzielności,
- dbają o poczucie bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego ucznia w szkole, a w szczególności w zespole klasowym, reagują na wszelkie przejawy nietolerancji, dyskryminacji,
- wspierają rozwój uczniów i proces ich usamodzielniania się,
- wnioskuje o objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów, integrują działania szkoły i rodziców w tym zakresie,
- współdziałają z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka, lokalnym zapleczem pomocowym, organami ścigania oraz wymiarem sprawiedliwości.

Uczniowie:

- uczestniczą w opiniowaniu dokumentów szkolnych – statutu, programu wychowawczo-profilaktycznego,
- współtworzą społeczność szkolną i aktywnie wykorzystują swoje prawo do samorządności,
- są autorami i współorganizatorami uroczystości szkolnych, biorą czynny udział w wycieczkach oraz imprezach szkolnych,
- dążą do akceptacji obowiązujących norm, przestrzegają zasad w codziennym życiu, szanują prawa innych członków społeczności szkolnej,
- kierują swoim rozwojem psychospołecznym i intelektualnym, stają się coraz bardziej samodzielni.

Praca zespołowa

Program wychowawczo-profilaktyczny opracowany przez zespół nauczycieli, wychowawców oraz specjalistów zatrudnionych w szkole. Pozwala na uzyskanie wartości dodanej, która wynika z różnych systemów poznawczych członków zespołu. Praca zespołowa miała charakter warsztatowy i aktywizowała wszystkie osoby biorące udział w tworzeniu projektu.

Wyznaczanie celów

Kluczowym działaniem w tworzeniu programu wychowawczo-profilaktycznego było wyznaczenie jego celów. Wynikają one bezpośrednio z diagnozy i odpowiadają na aktualne potrzeby społeczności szkolnej. Ich realizacja uwzględnia możliwości lokalowe i personalne placówki oraz jej lokalne zaplecze pomocowe. Pozwala to w dużym stopniu na późniejszą ich weryfikację w procesie ewaluacji.

Sposoby realizacji

Podejmowane działania w ramach programu wychowawczo-profilaktycznego mają usystematyzowany charakter planu, którego podstawą jest realizacja celów na najbliższy rok szkolny. Do wykonania każdego działania jest wyznaczona konkretna osoba (lub zespół). Dobór działań i programów do realizacji uwzględnia ramy czasowe, jakimi dysponuje szkoła.

Profilaktyka

W wyniku przeprowadzonej diagnozy wyróżniono następujące obszary wymagające szczególnej uwagi w zakresie profilaktyki:

- profilaktyka uzależnień w obszarze
  - alkoholu,
  - nikotyny,
  - środków odurzających,
  - substancji psychotropowych,
  - środków zastępczych,
  - nowych substancji psychoaktywnych:
- profilaktyka zachowań przemocowych w obszarze uwewnętrznienia i przestrzegania norm społecznych oraz prawnych,
- profilaktyka uzależnień behawioralnych w tym od uzależnień od:
  - gier komputerowych,
  - Internetu,
  - telefonu komórkowego,
  - zaburzeń odżywiania (bulimii, anoreksji).

Cele ogólne

1. Kształtowanie u uczniów: poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej; zachowań prozdrowotnych; postawy asertywności – zapobieganie wchodzeniu w zachowania ryzykowne, związane z przyjmowaniem środków psychoaktywnych; postawy zdrowego stylu życia – zapobieganie zaburzeniom odżywiania; umiejętności komunikowania się z rówieśnikami oraz dorosłymi w sytuacjach trudnych i konfliktowych; umiejętności koniecznych do przedstawiania swoich oczekiwań w sposób pozbawiony agresji.
2. Organizacja czasu wolnego w oparciu o programy alternatyw, harcerstwo, koła: turystyczne, sportowe, wolontariatu, teatralne, plastyczne, kulinarne.
3. Uwewnętrznianie postaw proekologicznych – szacunku do przyrody.
4. Budowanie poczucia wspólnoty oraz integracji w ramach społeczności szkolnej uczniów o innej narodowości.

Sposób realizacji celów programu:

Cele ogólne	Cele szczegółowe	Sposoby realizacji	Osoba odpowiedzialna
Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna symbole narodowe, flagę, godło oraz słowa hymnu narodowego, • rozumie znaczenia symboli narodowych, • potrafi okazać należny szacunek dla symboli narodowych, wie, w jakiej postawie śpiewa się hymn narodowy, • zna najbliższą okolicę, stolicę i inne polskie miasta, • zna sylwetki słynnych Polaków oraz patrona szkoły • czuje szacunek dla 	<ul style="list-style-type: none"> • organizacja i uczestnictwo w uroczystościach o charakterze szkolnym i państwowym, akademii z okazji świąt narodowych, • nabycie umiejętności śpiewania hymnu <i>Pieśń Legionów Polskich</i> Józefa Wybickiego podczas zajęć wychowania muzycznego, • umieszczanie na kartach kroniki szkolnej wydarzeń związanych ze świętami szkoły oraz państwowymi, 	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy klas, • nauczyciel wychowania muzycznego • nauczyciel bibliotekarz, • nauczyciel historii

	<p>bohaterów, którzy oddali krew za ojczyznę</p>	<ul style="list-style-type: none"> • konkurs wiedzy o patronie szkoły; różne formy prezentacji (film, album ze zdjęciami, prezentacja multimedialna, quiz), • konkurs międzyklasowy „Poznaj historię miejscowości, w której mieszkasz”, współzawodnictwo na podstawie wywiadów prowadzonych z mieszkańcami oraz ich prezentacji przed społecznością szkolną, • organizacja spotkań z osobami zasłużonymi dla miejscowości i jej okolic, 	
<p>Kształtowanie zachowań prozdrowotnych oraz postawy asertywności, zapobiegające wchodzeniu w zachowania ryzykowne, związane z przyjmowaniem środków psychoaktywnych</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie zasadność umiejętnego odmawiania podejmowania zachowań ryzykownych polegających na przyjmowaniu dopalaczy oraz innych środków alternatywnych, w tym lekarstw, • wie, w jaki sposób przeciwstawić się presji grupy rówieśniczej, • potrafi zastosować 	<ul style="list-style-type: none"> • warsztaty umiejętności psychospołecznych dla klas I–IV, • pogadanki, spotkania ze specjalistami dla klas V–VIII, • program profilaktyczny „Dopalaczom mówimy STOP, wybieramy zdrowie” 	<ul style="list-style-type: none"> • pedagog szkolny, • psycholog • zaproszeni specjaliści • pracownicy Powiatowej Stacji Epidemiologicznej w Opocznie

	<p>techniki zachowań asertywnych</p>		
<p>Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, umiejętności komunikowania się z rówieśnikami oraz dorosłymi w sytuacjach trudnych i konfliktowych</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna sposoby akceptowalnego sposobu wyrażania swoich uczuć i emocji, wie, jak konstruktywnie rozwiązywać sytuacje sporne i konfliktowe, potrafi nazywać emocje, które towarzyszą mu podczas sytuacji trudnych i konfliktowych zna techniki, które pozwalają na odroczenie trudnych emocji 	<ul style="list-style-type: none"> spektakle profilaktyczne udział w różnych zajęciach pozalekcyjnych, kołach zainteresowań tj. turystyczne, sportowe, teatralne, plastyczne, praca w szkolnym klubie wolontariusza uczestniczenie w ramach godzin wychowawczych w klasach I–IV oraz klasach V–VIII w tematycznych warsztatach uczestniczenie w zajęciach poświęconych świadomemu wyrażaniu emocji 	<ul style="list-style-type: none"> nauczyciele prowadzący koła zainteresowań, specjalista poradni psychologiczno-pedagogicznej nauczyciele specjalista w zakresie TUS
<p>Organizacja czasu wolnego oraz kreowanie zdrowego stylu życia w oparciu o programy alternatyw</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wie, jak można kreatywnie spędzać czas wolny, potrafi dopasować sposób spędzania wolnego czasu do swoich zainteresowań, rozumie wpływ zdrowego stylu życia na kondycję fizyczną 	<ul style="list-style-type: none"> organizacja czynnego wypoczynku w czasie wolnym, konkursy/działania dotyczące zdrowego stylu życia organizowanie zajęć w ramach kół zainteresowań: sportowego, turystycznego, plastycznego 	<ul style="list-style-type: none"> dyrekcja nauczyciele prowadzący koła zainteresowań wychowawcy klas

	<p>i psychiczną,</p> <ul style="list-style-type: none"> • spędza czas wolny w sposób aktywny i kontrolowany, nabywając umiejętności prozdrowotnych, integrując się z pozytywną grupą rówieśniczą 	<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie zajęć w terenie, wycieczek pieszych i rowerowych, wspólnych ognisk, wyjazdów zorganizowanych np. „Zielona i Biała Szkoła” 	
<p>Kształtowanie u uczniów postawy zdrowego stylu życia, zapobiegające zaburzeniom odżywiania</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, jak zdrowo się odżywiać • potrafi skomponować zdrowy posiłek • rozumie, w jaki sposób zachować zdrowy wygląd, przestrzegając zasad dietetyki • uczestniczy w zajęciach pozwalających na zdrowy i wysportowany wygląd 	<ul style="list-style-type: none"> • systematyczny udział w zajęciach wychowania fizycznego • uczestnictwo w kołach zainteresowań • konkurs kulinarny „Zdrowe menu” • realizacja „Programu dla szkół” klasy I-V • udział w programie profilaktycznym „Trzymaj formę” 	<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciel biologii • trenerzy i nauczyciele wychowania fizycznego • wychowawcy
<p>Uwewnętrznianie postaw proekologicznych, szacunku dla przyrody</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie, dlaczego dbałość o przyrodę jest ważna również dla istnienia człowieka • potrafi korzystać z uroków przyrody, dbając o jej piękno • wie, jakie podejmować 	<ul style="list-style-type: none"> • wycieczki po okolicy, do ogrodów działkowych, lasu, spotkania z leśniczym, dokarmianie ptaków i zwierząt, sadzenie drzew • udział w akcjach: Sprzątanie świata, Dzień Ziemi • realizacja programu „Czyste powietrze 	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy klas • nauczyciel przyrody,

	działania, aby chronić otaczającą przyrodę	wokół nas”	
Kształtowanie u uczniów umiejętności koniecznych do przedstawiania swoich oczekiwań w sposób pozbawiony agresji	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że są inne sposoby niż realizacja swoich potrzeb poprzez zachowania przemocowe, • wie, w jaki sposób zapanować nad trudnymi emocjami, • zna konsekwencje, jakie będzie musiał ponieść w sytuacji używania przemocy, • potrafi zrealizować swoje potrzeby bez użycia agresji 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanki z uczniami klas VI i VII „Przestrzegam przepisów prawa – zajęcia warsztatowe”, • Trening Zastępowania Agresji 	<ul style="list-style-type: none"> • inspektor policji ds. nieletnich, pedagog • specjalista oddelegowany z poradni psychologiczno-pedagogicznej • wychowawcy klas
Budowanie poczucia wspólnoty oraz integracji w ramach społeczności szkolnej uczniów innej narodowości	<ul style="list-style-type: none"> • wie dlaczego w jego klasie pojawili się uczniowie pochodzący z zagranicy, • potrafi ukazać różnice i podobieństwa łączące różne narody, • zna tradycje, obrzędy i zwyczaje oraz ważne wydarzenia w krajach Europy i świata, 	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia z wychowawcą z cyklu „Poznajmy się”, • organizacja i udział w świętach narodowych • warsztaty kulinarne • Europejski Dzień Sportu • wystawy konkursowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy klas • pedagog szkolny • nauczyciele języków obcych • nauczyciele wychowania fizycznego • trenerzy

Załącznikiem do programu jest kalendarz imprez i uroczystości szkolnych 2023/2024

Ewaluacja programu

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- 1) obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- 2) analizę dokumentacji,
- 3) przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- 4) rozmowy z rodzicami,
- 5) wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,
- 6) analizy przypadków.

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie w każdym roku szkolnym przez zespół ds. Ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.